

عنوان مقاله:

سنجش سطح برخورداری عشایر استان های ایران با استفاده از فنون تحلیل عاملی و تحلیل خوشه ای

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات جغرافیایی مناطق خشک، دوره 3، شماره 9 (سال: 1391)

تعداد صفحات اصل مقاله: 32

نویسندگان:

احمد تقدیسی - استادیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی روستایی دانشگاه اصفهان

نصرت مرادی - دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی دانشگاه اصفهان

عیسی بهاری - دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی روستایی دانشگاه اصفهان

خلاصه مقاله:

امروزه آگاهی از نقاط قوت و ضعف و نابرابری های موجود بین نواحی، نوعی ضرورت جهت ارایه طرح ها و برنامه ها به منظور برطرف نمودن نواقص به شمار می رود. جهت نیل به این مهم و شناسایی جایگاه مناطق نسبت به یکدیگر، استفاده از مدل ها و تکنیک های مختلف نقش مهم و اساسی دارد. رویکرد حاکم بر این پژوهش توصیفی- تحلیلی، علی و از نوع کاربردی- توسعه ای است که با هدف تحلیل فضایی و سطح بندی عشایر استان های مختلف کشور در زمینه برخورداری از شاخص های مختلف جمعیتی، اقتصادی و خدماتی صورت گرفته است. اطلاعات مربوط به شاخص های مورد بررسی برای دوره های بیلاق و قشلاق، از گزیده نتایج سرشماری اجتماعی- اقتصادی عشایر کوچنده کل کشور سال 1387 و مستندات مرکز آمار کشور جمع آوری شد. تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و سطح بندی جوامع عشایری استان ها با استفاده از فنون تحلیل عاملی و خوشه ای و ترسیم نقشه ها نیز با استفاده از نرم افزار ArcGIS انجام گرفته است. یافته های پژوهش نشان می دهد که توزیع امکانات و خدمات و سطح برخورداری بین عشایر استان های کشور، ناهمگون و نامتعادل است و اختلاف فاحشی بین عشایر کشور در زمینه برخورداری دیده می شود. در دوره ی بیلاقی استان گلستان با 1/33 امتیاز به عنوان برخوردارترین و خوزستان با امتیاز 0/72 به عنوان محرومترین استان عشایر بیلاقی کشور شناخته شدند. نتیجه ی به کارگیری تکنیک تحلیل عاملی، استان ها را در 5 سطح بسیار برخوردار، برخوردار، نسبتا برخوردار، محروم و بسیار محروم قرار داد که در زیست بوم بیلاق حدود 40 درصد از استان ها 11 استان در سطح محروم و بسیار محروم، 36 درصد 10 استان در سطح برخوردار و بسیار برخوردار و 22 درصد 6 استان نیز در سطح نسبتا برخوردار جای گرفتند. در دوره ی قشلاقی استان زنجان با 0/777 امتیاز به عنوان برخوردارترین و خوزستان با امتیاز 0.927 به عنوان محروم ترین استان عشایر قشلاقی کشور شناخته شدند. براساس نتایج سطح بندی تحلیل عاملی در زیست بوم قشلاقی، حدود 45 درصد استان ها 13 استان در سطح برخوردار و بسیار برخوردار، 10 درصد استان ها (3 استان) در سطح نسبتا برخوردار و حدود 45 درصد استان ها (13 استان) نیز در سطح محروم و بسیار محروم قرار گرفتند. نتایج سطح بندی تحلیل خوشه ای و ترسیم نمودار دندروگرام نیز عشایر استان های کشور را در 5 گروه همگن طبقه بندی نمود که مقایسه نتایج دو تکنیک، نابرابری و عدم تعادل فضایی عشایر استان های کشور در هر دو زیست بوم قشلاق و بیلاق را کاملا تایید می کند. در پایان جهت رسیدن به تعادل فضایی عشایر کشور راهکارهای مکانی- زمانی بر اساس نظم و سلسله مراتب فضایی پیشنهاد گردیده است.

کلمات کلیدی:

سطوح برخورداری، توزیع فضایی، عشایر ایران، فنون تحلیل عاملی و تحلیل خوشه ای

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/794834>

